

פרק משנה 1

ח י נ ו ך

37.0101 ההסברה בצבא

מטרה

1. טיפוח רוח היחידה (מוראל) ע"י העמקת הכרתו הרעיונית של החייל, הידוק זיקתו למדינה ולערכיה הלאומיים והחלוציים, והכשרתו להבין ולהעריך נכונה את אחריותו, תפקידו ומבצעיו כחייל בצה"ל וכאזרח במדינת ישראל.

משימות

2. להסביר לחיילים בכל שלבי שירותם בצבא את חובותיהם, זכויותיהם, תפקידיהם וההוראות החלות עליהם, את תפקידיהן, מבצעייהן והישגיהן של היחידה והעוצבה אליה הם משתייכים והמשימות המוטלות עליהן.

3. להסביר לחיילים את מדיניותם של הכנסת, הממשלה, המטה הכללי ויתר המוסדות המוסמכים של המדינה והצבא.

4. להקנות לחיילים ידיעות על בעיות והתפתחויות במדינת ישראל ועל בעיות והתפתחויות בינלאומיות.

5. להקנות לחיילים את ערכי היסוד של העם והמדינה ואת ערכיו החינוכיים של צה"ל.

6. להקנות למפקדים לכל דרגותיהם את הבנת תפקידם בשטח החינוך ולהכשירם למילוי תפקידי ההסברה המוטלים עליהם.

אחריות וביצוע

7. המפקד, בכל שלבי הפיקוד, הוא האחראי להסברה בעוצבה או ביחידה הנתונה לפיקודו.

8. ההסברה בעוצבה וביחידה מבוצעת בצורות הבאות:-

א. ההסברה כחלק מהמגע של כל מפקד עם פקודיו (בכל השלבים של חיי היומיום).

ב. פעולות הסברה מיוחדות (אשר קיומן וההשתתפות בהן הן בגדר חובה).

ג. פעולות הסברה נוספות (בגדר רשות).

ד. הפצת חומר הסברתי ואינפורמטיבי בכתב.

ה. הפצת חומר הסברתי ואינפורמטיבי בכתב.

ו. הקרנת סרטי הסברה.

9. פעולות ההסברה שבגדר חובה תבוצענה במסגרות הבאות:-

א. הסברה שבועית.

ב. הסברה בסיסית לטירונים.

ג. תכנית חינוך, הסברה והשכלה בקורסים צבאיים.

ד. כנסי הסברה וערבי עיון לקצינים.

הסברה שבועית

10. הסברה שבועית תבוצע, ככל האפשר, אחת לשבוע בכל יחידה סדירה וכן בכל יחידת מילואים בתקופת שירותה הפעיל.

11. ההסברה השבועית תיערך במסגרת של פלוגה או יחידה (או יחידת משנה) בגודל מקביל. בפלוגה שמחלקותיה חונות במפורד תקוים ההסברה במחלקות. כן תקויים ההסברה בכל יחידה קטנה מבודדת אחרת.
12. פעולת ההסברה תיערך ביום (חול) ובשעות קבועים בכל שבוע, ותיכלל בשעות האימונים והתעסוקה של היחידה. יש לקבוע את הפעולה בשעות ובתנאים הנוחים לקשב ולקליטה.
13. מתן הרצאת ההסברה או ניהול שיחת ההסברה הם מתפקידו של מפקד היחידה או מפקד יחידת המשנה. במקרה מיוחד באישור המפקד או המפקדה הממונה, רשאי המפקד להטיל מתן הרצאת הסברה על אחד הקצינים הכפופים לו, אולם בכל מקרה יהיה מפקד היחידה נוכח בשעת ההסברה השבועית.
14. קצין חינוך ראשי-ענף הסברה מפרסם שתי סדרות של תדריכים למפקדים המסבירים:-
א. "הסבר" - חוברת אחת לחודש, המיועדת להסברה סמוך אחרי הופעתה.
ב. "ראשי פרקים להסברה" - שיש לצרפם לאוגדן הנמצא בכל יחידה, המכיל מבוחר נושאים להסברה בכל עת.
15. מגמות ההסברה המודגשות במבוא לכל תדריך כנ"ל או המשתמעות מתוכנו מחייבות את הקצינים המסבירים.
16. מבין ארבע פעולות ההסברה לחודש תוקדשנה שתיים לנושאים שוטפים מענייני היחידה, לפי ראות עיניו של המפקד. פעולה אחת תוקדש לנושא חודשי בסדרת "הסבר", ופעולה אחרת לאחד הנושאים מתוך אוגדן "ראשי הפרקים להסברה" לפי בחירת המפקד.
17. חוברות "הסבר" ו"ראשי פרקים להסברה" מופצות ע"י קצין חינוך ראשי - קצין ספריות ועיתונות לכל המפקדות והיחידות בצה"ל. המפקדות והיחידות אחראיות להפיץ מייד את החוברות המתקבלות למפקדי הפלוגות והקצינים בעלי תפקידים מקבילים החייבים בביצוע ההסברה השבועית. כל יחידת משנה חייבת להחזיק אוסף של גיליונות "ראשי פרקים להסברה" באוגדן המיועד לכך.
18. ההשתתפות בהסברה השבועית היא חובה על כל החיילים שביחידה ועל מפקדיהם (מש"קים וקצינים), פרט לאלה העסוקים במילוי תפקידים, וישוחררו מחובת ההשתתפות ע"י מפקד היחידה. חובת השתתפות קציני מפקדות עוצבות (מדרג של מפקדת חטיבה ומפקדות מקבילות ומעלה) בהסברה השבועית של יחידת מחנה המפקדה תיקבע לפי החלטת מפקד העוצבה.

הסברה בסיסית לטירונים

19. תכנית הסברה בסיסית תיכלל באימון הטירון. הנושאים והזמן המוקצב ייקבעו ע"י מה"ד בשיתוף עם קצין החינוך הראשי - ענף ההסברה.
20. מפקד בסיס האימונים או היחידה המבצעת את האימון הבסיסי אחראי לביצוע תכנית ההסברה הבסיסית. תכנית ההסברה תבוצע ע"י מדריכי הבסיס או היחידה ומפקדיהם, פרט לנושאים שלגביהם תקבע מפקדת העוצבה (אליה משתייך הבסיס או היחידה) מדריכים, מורים או מרצים מאלה העומדים לרשותה.

הסברה בקורסים צבאיים

21. תכנית חינוך, הסברה והשכלה תיכלל במסגרת כל קורס צבאי למפקדים. הנושאים, שיטות ההדרכה ומסגרת הזמן שיוקדש להם ייקבעו ע"י אג"מ-מה"ד, בשיתוף עם קצין החינוך הראשי - ענף ההסברה. ביחס לסוגי קורסים צבאיים מקצועיים אחרים (שאינם קורסים למפקדים) יורה אג"מ-מה"ד, בתיאום עם קצין החינוך הראשי - ענף ההסברה, על הכללת תכנית הסברה מיוחדת או על תחולת נוהל ההסברה הרגיל מחייב לגבי כל יחידה סדירה.
22. מפקד בסיס ההדרכה או המיתקן האחר המקיים את הקורס אחראי על ביצוע תכנית החינוך, ההסברה וההשכלה. התכנית תבוצע ע"י מדריכי הבסיס או המיתקן ומפקדיו, פרט לנושאים שבשבילם יורה קצין החינוך הראשי - ענף הסברה על הקצאת כוחות הדרכה או מרצים מן החוק, ופרט לנושאים שלגביהם תקבע מפקדת העוצבה (אליה משתייך הבסיס או המיתקן) מדריכים, מורים או מרצים מאלה העומדים לרשותה.

בלמ"ס

37.0101
פקודות מטכ"ל, 1 אפר' 62

23. האמור בסעיף 22 לעיל לא יחול במקרה שתכנית החינוך, ההסברה וההשכלה של קורס מסוים מבוצעת בביה"ס הצבאי לחינוך או במיתקן אחר של קצין החינוך הראשי.
24. מפקדת פיקוד, חיל או מז"י, האחראית לקיום קורסים כנ"ל, תפנה אל קצין החינוך הראשי - ענף הסברה לשם תיאום העיתוי ושאר פרטי ביצוע התוכנית.

כנסי הסברה וערבי עיון לקצינים

25. כנסי הסברה לקצינים ייערכו ע"י מפקדות פיקודים, חילות או עוצבות במועדים ולפי תכניות שייקבעו על ידן. נושאי ההרצאות ושמות המרצים טעונים אישור קצין החינוך הראשי - ענף ההסברה.
26. ערב עיון לקצינים (דו-שבועיים או חודשיים) ייערכו ביחידות ביוזמת מפקד היחידה או לפי הוראות המפקדות הממונות. הנושאים (פרט לנושאים צבאיים מקצועיים) והמרצים טעונים אישור קצין החינוך הראשי - ענף הסברה.

מרצים אזרחיים

27. מרצים אזרחיים (כולל חיילי מילואים) לא יופיעו ביחידות הצבא, אלא אם כן אושרו ע"י קצין החינוך הראשי - ענף ההסברה. מפקדות הפיקודים, חיל-האוויר, חיל הים או מז"י, יגישו לענף הסברה את המלצותיהן, לאישור מרצים כנ"ל. הגבלה זו אינה חלה על קצינים בשירות מילואים המרצים בפני חיילים, בהתאם להוראות סעיפים 10 עד 18 לעיל, ועל מרצים אזרחיים, שאושרו ע"י רשות צבאית מוסמכת לתפקידי הדרכה מקצועית.
28. הזמנת אזרחים להרצאות ביחידות צבא, תבוצע רק ע"י מפקדות פיקודים, חיל האוויר, חיל הים או מז"י או ע"י קצין החינוך הראשי - ענף ההסברה. חובת ההסעה של המרצה ממקום מגוריו או עבודתו למקום ההרצאה וחזרה, חלה על היחידה בה מתקיימת ההרצאה.

תוקף סעיף 29 מהו- יוני 72

29. הזמנת מרצים אזרחיים להרצאות למטרות הסברה בנושאים רפואיים או הקשורים בצורה כלשהי בנושאים רפואיים ביחידות צה"ל תבוצע רק באישור מפקדת קצין הרפואה הראשי.

הפצת חומר הסברה בכתב

30. קצין החינוך הראשי - קצין ספריות ועיתונות הוא הגורם היחיד המוסמך להפיץ בצבא עיתונות, כתבי עת ופרסומי הסברה ותעמולה (סייג זה אינו חל על פרסומים של גורמים צבאיים מוסמכים).
31. מפקדי היחידות אחראים לביצוע מהיר ויעיל של הפצת חומר כנ"ל, הנשלח אל היחידות ע"י קצין החינוך הראשי - קצין ספריות ועיתונות.
32. חומר כנ"ל, המגיע ליחידה מכל מקור אחר בלי אישור קצין החינוך הראשי - ענף ההסברה - אסור להפיצו במועדון היחידה, בין חייליה, או להציגו באיזו צורה שהיא בתחומי המחנה, אלא יש להשמידו. חייל רשאי לקבל פרסומי הסברה ותעמולה הנשלחים לכתובתו הצבאית באמצעות הדואר, אולם חומר כזה ישמש אך ורק לעיונו של החייל המקבל ואין להפיצו.

הקרנת סרטי הסברה

33. מותר להקרין ביחידות (בין צמוד לסרטי בידור ובין בנפרד) רק סרטי הסברה (להבדיל מסרטי הדרכה צבאיים), שהופקו ע"י קצין החינוך הראשי - ענף ההסברה או אושרו על ידו להקרנה בצה"ל.